

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

**СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС:
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ**

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Освітня програма	Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання

кафедри світової літератури

28.08.2019 № 1

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2.	Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	4
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	5
5.	Опис навчальної дисципліни	6
6.	Обсяг, методика і технології викладання дисципліни	8
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	8
6.2.	Основні модулі навчальної дисципліни	10
6.3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	10
6.4.	Форми та методи навчання	11
7.	Політика навчальної дисципліни	11
8.	Контрольні заходи результатів навчання	12
8.1.	Поточний контроль	13
8.2.	Підсумковий контроль	14
8.3.	Список художньої літератури, обов'язкової для текстуального опрацювання	18
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь студентів із дисципліни	20
10.	Рекомендована література	23

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва курсу	Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку
Викладач (-і)	<i>Комаров Сергій Анатолійович</i> , доктор філологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(095) 456-50-14
E-mail	s.komarov@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Курс «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку» покликаний залучити здобувачів вищої освіти до актуальних тенденцій сучасної світової літератури, яка характеризується розмаїттям стилів і методів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку» є формування у здобувачів вищої освіти системних уявлень про основні тенденції розвитку світової літератури межі ХХ-ХХІ століть, історичні, суспільно-політичні та естетичні закони, зміни літературних напрямків, їх національну специфіку та взаємодію, розвиток творчого методу письменника як естетичного феномену.

Завдання:

- навчання здобувачів вищої освіти сукупності відомостей про вершинні явища світового літературного процесу, загальні закономірності його перебігу на межі ХІХ-ХХІ століть;
- формування духовно-ціннісної орієнтації та естетичних потреб особистості на основі вивчення найвизначніших творів художньої літератури вказаного періоду;
- розгляд творчості видатних світових письменників у зв'язку з кращими естетичними традиціями національного мистецтва;
- навчання здобувачів вищої освіти літературознавчим поняттям і термінам, необхідних для повноцінного аналізу й інтерпретації художніх текстів, а також розуміння головних закономірностей перебігу літературного процесу;
- визначення своєрідності та загальнолюдської цінності творів світової літератури;
- відпрацювання навичок аналізу художнього твору;
- розвиток мислення здобувачів вищої освіти: образного, асоціативного, абстрактного, логічного;

– виховування у здобувачів вищої освіти поваги до духовних здобутків людства, здатності формувати, формулювати й активно обстоювати власну точку зору, систему життєвих, естетичних цінностей і пріоритетів, прагнення мати власне світобачення, зберігати й продовжувати кращі національні традиції.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння здійснювати аналіз художніх творів жанрово-видового спектру, оперувати категоріально-термінологічним апаратом сучасного літературознавства.

Дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими дисциплінами: «Історія сучасних літературознавчих вчень», «Методологія сучасних літературознавчих досліджень», «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі», «Основи імагології», «Психопоетикальний дискурс в сучасному літературознавстві», «Основи міфопоетики», «Гендерні дослідження в літературознавстві».

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 014 «Освіта» / Педагогіка, а саме:

Загальні компетентності:

- здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі літературознавства, методики викладання літературознавчих дисциплін;
- здатність до формування базових уявлень про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості;
- здатність розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;
- здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку;
- здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;
- здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- здатність розуміти своєрідність світового літературного процесу межі XX-XXI століть;
- здатність аналізувати основні тенденції розвитку світової літератури у зв'язку з основними історичними подіями вказаного періоду;

- здатність збагачувати свої знання з проблем гуманітаристики;
- здатність до розвитку художніх смаків;
- вміння використовувати знання, отримані на заняттях з дисципліни, для оцінювання культурного життя сучасного суспільства.

Програмні результати навчання:

- аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі літературознавства, методики викладання літературознавчих дисциплін; застосування у власній професійній діяльності сучасної наукової методології, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій;
- знання особливостей художньо-естетичного процесу межі ХХ-ХХІ століть і найвидатніших здобутків літератури цього періоду;
- уявлення про зв'язки літератури вказаного періоду з історією суспільства і культури; основні тенденції у розвитку світоглядних та естетичних систем межі ХХ-ХХІ століть;
- базові знання нових принципів художнього мислення й основних естетичних категорій та нових систем літературних напрямів, течій, стилів і жанрів (постмодернізм, магічний реалізм, історіографічна метапроза, неоміфологізм, депресіонізм, мультикультуралізм, неонатуралізм, постреалізм, нова «нова драма»);
- знання про головні етапи біографії, творчої еволюції, естетику й поетику творів письменників, найбільш важливих і показових для даного періоду;
- вміння аналізувати основні закономірності літературного процесу межі ХХ-ХХІ століть; порівнювати літературні явища в межах окремої епохи, а також різних епох і культур, виявляти зв'язок того чи іншого твору з іншими текстами світової літератури (інтертекстуальність), схильність літератури межі ХХ-ХХІ століть до еkleктизму;
- здатність до бачення міжнаціональних зв'язків літератур як на рівні прямих контактів, так і на типологічному рівні;
- вміння виділяти художні методи та форми створення художніх текстів літератури межі ХХ-ХХІ століть;
- результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності;
- ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасного літературознавства.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

- а) навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки;
- б) під час вивчення цієї дисципліни використовуються знання, отримані з дисциплін: «Зарубіжна література», «Українська література», «Вступ до літературознавства», «Аналіз художнього тексту», «Теорія літератури», «Філософія», «Історія української культури», «Лінгвокраїнознавство»;
- в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при

вивченні таких дисциплін: «Історія сучасних літературознавчих вчень», «Методологія сучасних літературознавчих досліджень», «Психопоетичний дискурс в сучасному літературознавстві», «Компаративні аспекти українського літературознавства», «Основи імагології», «Основи міфопоетики», «Гендерні дослідження в літературознавстві» тощо.

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова	
	Спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)		
Змістових модулів – 2	Освітня програма Середня освіта (Історія, мова і література (англійська))	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: денна – 90 год. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: другий ступінь освіти: магістр	I	
		Семестр	
		I	
		Лекції	
		20 год.	
		Семінари	
		16 год.	
		Самостійна робота	
54 год.			
Вид контролю: екзамен			

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова	
	Спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))		
Змістових модулів – 2	Освітня програма Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: денна – 90 год.	Рівень вищої освіти: другий	I	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	ступінь освіти: магістр	I	
		Лекції	
		20 год.	
		Семінари	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
Вид контролю: екзамен			

6. Обсяг, методики і технології викладання дисципліни

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Основні напрями і течії європейської прози й драматургії межі ХХ-ХХІ століть.

Постмодернізм як літературний напрямок. Основні поняття естетики постмодернізму. Структуралізм, постструктуралізм та деконструктивізм. Школа «чорного гумору» в літературі США 1950-60-х років. Французький «антироман» та «антидрама». Руйнування роману в творах А. Роб-Гріє, М. Бютора, Н. Саррот, К. Моріака. Новітні тенденції у французькій драматургії: «театр абсурду» (основні риси естетики).

Постмодерністські тенденції в німецькомовній літературі. Загальна характеристика німецької літератури кінця ХХ століття. Переосмислення феномену Східної Германії у літературі межі ХХ-ХХІ століть. Основні тенденції розвитку післявоєнної австрійської літератури. Творчий шлях Петера Хандке. Його місце в сучасній німецькомовній літературі. Зображення духовної кризи сучасного західного суспільства у творчості Ельфріди Єлінек.

«Історіографічна метапроза» в англійській літературі останньої третини ХХ століття. Естетика «історіографічної метапрози». Творчість Пітера Акройда. Романи «Заповіт Оскара Уайльда» та «Чаттертон». Своєрідність постмодерністської поезики творчості Грема Свіфта. Проблематика та жанр роману «Земля води». Жанровий синкретизм та інтертекстуальність роману Антонії Байєтт «Володіти». Особливості творчого методу Кадзуо Ішігуро. Традиції англійської класики в романі «Залишок дня».

Французька література кінця ХХ – початку ХХІ століття. Неоміфологізм у французькій літературі останньої треті ХХ століття. Творчість Мішеля Турньє. Події травня 1968 року та їх вплив на французьку літературу доби. «Покоління відчуження» і творчість Паскаля Лене. Загальна характеристика французького постмодернізму. Патрік Модіано як майстер поетичної психологічної прози. Явище «депресіонізму» у французькій літературі межі ХХ-ХХІ століть. Покоління «мінімалістів» у французькій літературі 1980-90-х років (Ж. Ешноз, Ж.-Ф. Туссен). Сприйняття історії як «читання знаків» у творчості Паскаля Кіньяра.

Постмодернізм в італійській літературі та особливості розвитку літератур скандинавських країн на межі ХХ-ХХІ століть. Постмодерністські тенденції в італійській літературі. Своєрідність творчого методу Італо Кальвіно. Особливості поезики романів Алессандро Барікко. Романна творчість Умберто Еко: загальна характеристика. Постмодерністська естетика у творчості Тургріма Еггена. Роман «Декоратор» як варіація на теми «Парфумера» П. Зюскінда. Повернення до реалістичної традиції у творчості Пера Петтерсона (роман «Верхи на крадених конях»).

Російський постмодернізм 1980-90-х років та основні тенденції розвитку літератури на початку нового століття. «Інша проза» та неонатуралізм як вияви художньої системи, опозиційної по відношенню до літератури соціалістичного реалізму. Жанр антиутопії в російській літературі 1980-2000-х років (В. Аксьонов, О. Кабаков, Т. Толста). Внесок Віктора Пелевіна та Володимира

Сорокіна у розвиток російського постмодернізму. Явище нової «нової драми» (експерименти братів Преснякових, Івана Виріпаєва та ін.). Загальна характеристика сучасного стану російської прози (на основі аналізу творів лауреатів Російського Букера 2000-2010-х років).

Змістовий модуль № 2. Поетикальні особливості світової літератури межі ХХ-ХХІ століть.

Жанрова та проблемно-тематична палітра сучасної літератури Великобританії. Явище «неоготики» в англійській літературі кінця ХХ століття. Творчий шлях Ієна Мак'юена. Жанровий синкретизм роману «Спокута». Естетичні погляди Дженет Вінтерсон. Проблема міфу у творчості письменниці. Оновлення жанру історичного роману у творчості Хіларі Мантел. «Іронічний реалізм» Джонатана Коу. Поєднання філософічності й комічної спрямованості в творчості Тібора Фішера.

Література США наприкінці ХХ століття. Загальна характеристика американської літератури 1960-90-х років. Основні течії та тенденції. Явище мультикультуралізму. «Постколоніальні» та «межові» дослідження. Естетичні погляди та своєрідність творчого методу Тоні Моррісон. Загальна характеристика творчості Філіпа Рота. Своєрідність постмодерністського методу Дона Делілло. Роман «Білий шум» як сатира на суспільство споживання. Особливості поетики романів Чака Паланіка: мінімалізм, маргіналізація характерів, іронія, чорний гумор.

Магічний реалізм в латиноамериканській літературі та японська література кінця ХХ століття. Магічний реалізм: естетика та представники, роль міфу у концепції світу латиноамериканських письменників. Творчість Хуліо Кортасара. Проблемні та формальні властивості роману «Гра в класики». Повість Алехо Карпентьєра «Концерт бароко» як ілюстрація постмодерного погляду автора на культуру. Японська література останньої треті ХХ століття. Специфіка художнього методу Кобо Абе. Своєрідність романістики Харукі Мураками.

Література Канади 1970-2000-х років. Основні тенденції розвитку канадської літератури останньої третини ХХ століття. Творчість Маргарет Етвуд. Риси фемінізму, жанрове розмаїття її прози. Своєрідність творчого методу Дугласа Коупленда. Ідейно-художні особливості роману «Покоління Х». Своєрідність постмодерністського методу у творчості Янна Мартела. Внесок Еліс Манро у розвиток «малої прози».

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ п/п	Модуль / назва	Всього Годин	Аудиторні заняття				Самостійна робота
			Лекції	Практичні	Семінарії	Лаборатор	
1.	Змістовий модуль № 1. Основні напрями і течії європейської прози й драматургії межі ХХ-ХХІ століть.	45	12	-	8	-	25
2.	Змістовий модуль № 2. Поетикальні особливості світової літератури межі ХХ- ХХІ століть.	45	8	-	8	-	29
ВСЬОГО		90	20		16		54

6.3. Індивідуальні дослідницько-пошукові завдання

До ЗМ 1.

1. Спираючись на текст роману Дж. Барнса «Історія світу у 10 1/2 розділах», розкрийте концепцію історії у творі. Виявіть риси різних жанрів документальної літератури у книзі. Наведіть та прокоментуйте не менш п'яти випадків інтертекстуальності у творі.

2. Спираючись на текст роману Б. Шлінка «Читець», розкрийте проблему провини німців за злочини фашизму. Доведіть, що у зображенні табору в романі Г. Мюллер «Гойдалка дихання» є вплив екзистенціалізму. Розкрийте зміст назви твору Г. Мюллер.

3. Розкрийте проблему споживацької цивілізації у романі М. Уельбека «Елементарні частки» Проаналізуйте образи центральних персонажів книги. Виявіть риси різних жанрів у творі М. Уельбека.

4. Спираючись на художній текст, проаналізуйте проблематику драми М. Макдонаха «Каліка з острова Інішмаан». Наведіть приклади гротеску у творі М. Макдонаха. Розкрийте символічне навантаження п'єси І. Виріпаєва «Танець Делі».

До ЗМ 2.

1. Покажіть своєрідність трактовки образів Гертруди та Клавдія у романі Дж. Апдайк у порівнянні з їх характерами у першоджерелі – трагедії В. Шекспіра «Гамлет». Виявіть роль символів у книзі «Гертруда і Клавдій». Розкрийте феміністичну спрямованість роману М. Каннінгема «Години».

2. Розкрийте проблему тоталітаризму та феміністичний зміст роману М. Етвуд «Розповідь Служниці». Виявіть та проаналізуйте символіку роману М. Етвуд.

3. Розкрийте вияви фрейдизму в романі Е. Єлінек «Піаністка». Проаналізуйте проблему митця та його місця в суспільстві в книзі австрійської

авторки. Спираючись на текст художнього твору, висвітіть риси готики в романі І. Бенкса «Осина фабрика».

4. Розкрийте зміст назви роману М. Кундери «Нестерпна легкість буття». Покажіть роль філософських ідей у творі. Проаналізуйте інтертекстуальність книги М. Кундери.

5. Розкрийте жанрову своєрідність запропонованих творів зарубіжної літератури постмодернізму. Спираючись на художній текст пропонованого для читання та аналізу твору, враховуючи специфіку того чи іншого жанру, виокремити у ньому риси різних романних жанрів (наприклад, філософського, соціально-психологічного, соціально-політичного, історичного романів, роману виховання, роману про митця, детективу, мелодрами, трилеру, тощо), таким чином доводячи його жанровий синкретизм. Те чи інше твердження має бути проілюстровано текстом – переказом сюжету та (або) цитатою.

Варіант 1. Акройд П. Чаттертон.

Варіант 2. Свіфт Г. Світло дня.

Варіант 3. Ішігуро К. Залишок дня.

Варіант 4. Мак'юен І. Спокута.

Варіант 5. Еміс М. Нічний потяг.

Варіант 6. Турньє М. Лісовий цар.

Варіант 7. Модіано П. Вілла «Смуток».

Варіант 8. Ірвінг Дж. Світ очима Гарпа.

Варіант 9. Робертсон Д. П'ятий персонаж.

Варіант 10. Ондатже М. Англійський пацієнт.

Варіант 11. Кундера М. Безсмертя.

Варіант 12. Егген Т. Декоратор.

Варіант 13. Сарамаго Ж. Двійник.

Варіант 14. Павич М. Хазарський словник.

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд основних тенденцій у розвитку світового літературного процесу межі ХХ-ХХІ століть, характеристика естетики різних напрямів і течій; висвітлюється творчість найбільш визначних письменників доби, визначається термінологічний апарат сучасної літератури; 2) семінарські заняття, що передбачають обговорення основних проблем та поетики творів, які є репрезентативними в національних літературах, виступають показовими ілюстраціями основних ідейно-художніх тенденцій у світовій літературі межі ХХ-ХХІ століть; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Методи навчання. Пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, репродуктивний, описовий, культурно-історичний, компаративний, інтертекстуальний, герменевтичний методи навчання.

7. Політика навчальної дисципліни заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний

педагогічний університет» є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Світовий літературний процес: основні тенденції розвитку» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також залучення власного читацького досвіду, сформованого під час здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на презентацію і обговорення з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, матеріалів лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі; читання художніх текстів, рекомендованих для прочитання на семінарські заняття.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з художніх текстів, знання основних дефініцій сучасного літературознавства, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших студентів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних та семінарських заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за індивідуальним планом, повинні відпрацювати заплановані семінарські заняття і отримати відповідні контрольні точки згідно із затвердженим спільно з викладачем графіком.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки та контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру (60%), та результатів складання іспиту (40%).

8.1. Поточний контроль

ГРАФІК
поточного контролю

Курс I магістри 014 Середня освіта (Історія)
014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

I семестр

Факультет соціальної та мовної комунікації

Кафедра світової літератури

Дисципліна «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку»

Кількість КТ – 8

Коефіцієнт КТ – 0,05

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,2

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: екзамен

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Усне опитування	СЗ № 1
2	КТ 2	Усне опитування	СЗ № 2
3	КТ 3	Усне опитування	СЗ № 3
4	КТ 4	Презентація дослідницько-пошукового завдання	СЗ № 4
5	КТ 5	Усне опитування	СЗ № 5
6	КТ 6	Усне опитування	СЗ № 6
7	КТ 7	Презентація дослідницько-пошукового завдання	СЗ № 7
8	КТ 8	Усне опитування	СЗ № 8
9	КРЗМ 1	Письмова контрольна робота	СЗ № 7

Затверджено:

Протокол № 2 від «5» вересня 2018 р.

Завідувач кафедри
світової літератури

С. А. Комаров

8.2. Підсумковий контроль

Питання до усної частини іспиту

1. Охарактеризуйте постмодернізм як основний літературний напрямок кінця ХХ століття, його естетичні принципи. Покажіть авторську іронію, інтертекстуальність, жанровий синкретизм роману Дж. Барнса «Історія світу в десяти з половиною розділах».

2. Дайте характеристику постмодернізму в літературі Німеччини та Австрії. Покажіть особливості постмодерністського світобачення у романі К. Рансмайра «Останній світ». Розкрийте екзистенційний зміст моноп'єси П. Зюскінда «Контрабас».

3. Розкрийте внесок Г. Грасса у німецький постмодернізм. Покажіть особливості жанрової варіації документального роману у його творчості («Моє століття», «Цибулина пам'яті», «Фотокамера» - на вибір).

4. Покажіть процес переосмислення феномену Східної Германії у літературі межі ХХ-ХХІ століть. Опишіть, як актуалізується проблема «провини німців» (роман Б. Шлінка «Читець») (або аналіз роману Г. Мюллер «Гойдалка дихання»).

5. Охарактеризуйте експерименти з оповідними структурами у творчості П. Хандке. Розкрийте проблематику та особливості форми повісті «Страх воротаря перед пенальті».

6. Зображення духовної кризи сучасного західного суспільства у творчості Е. Єлінек. Проаналізуйте роман «Піаністка»: фрейдистські мотиви, проблему мистецтва та споживчої цивілізації, проблему культурної самоідентифікації.

7. Охарактеризуйте «історіографічну метапрозу» в англійській літературі останньої третини ХХ століття. «Вікторіанський бум» в британській культурі. Проаналізуйте інтертекстуальність та жанрову поліфонію роману А. С. Байєтт «Володіння».

8. Розкрийте феміністські й фрейдистські мотиви у творчості Д. Лессінг («Розщилина») та А. Картер («Кохання»). Покажіть гру з жанрами та класичними текстами у книзі А. Картер «Кривава кімната» (або аналіз роману Д. Лессінг «П'ята дитина»).

9. Покажіть своєрідність постмодерністського методу П. Акройда. Романи «Чаттертон» і «Лондонські вигадники»: проблема творчості, співвідношення реальності і вигадки, принцип референтності, інтертекстуальність.

10. Переосмислення літературних традицій у творчості Г. Свіфта. Розкрийте погляд на історію в романі «Земля води», синкретизм жанру твору. Покажіть особливості психологізму роману «Світло дня».

11. Розкрийте риси «магічного реалізму» у творчості Дж. Вінтерсон. Проаналізуйте проблему сексуальної самоідентифікації в романі «Пристрасть», концепцію історії у творі.

12. Охарактеризуйте внесок М. Еміса та І. Бенкса у розвиток британського постмодернізму. Розкрийте маргіналізм роману Бенкса «Осіна фабрика» (або аналіз роману М. Еміса «Нічний потяг»).

13. Опишіть своєрідність творчого методу К. Ішігуро. Розкрийте традиції англійської класики в романі «Залишок дня». Жанр та проблематика роману «Не відпускай мене».

14. Естетизація смерті у ранній творчості І. Мак'юена. Проаналізуйте морально-етичну проблематику, жанрову поліфонію, інтертекстуальність роману «Спокута».

15. Дж. Коу як майстер політичної сатири (роман «Яке шахрайство!»). Розкрийте тему кохання в романі «Поки не пішов дощ», особливості психологізму твору.

16. Поєднання філософічності й комічної спрямованості в творчості Т. Фішера. Стилiстичні та жанрові варіації в романі «Філософи з великої дороги» (або аналіз роману «Колекційна річ»).

17. Розвиток традицій «театру абсурду» у творчості М. Макдонаха (на прикладі п'єс «Каліка з острова Інишмаан» та «Людина-подушка»). Проаналізуйте проблематику та поетику драм.

18. Покажіть процес оновлення жанру історичного роману у творчості Х. Мантел. Розкрийте проблематику, образи та особливості стилю роману «Вовча зала».

19. Неоміфологізм у французькій літературі. Розкрийте філософську та соціально-політичну проблематику роману М. Турньє «Лісовий цар». Покажіть роль міфу й інтертекстуальності у книзі.

20. «Покоління відчуження» у французькій літературі. Розкрийте соціальну та моральну проблематику роману П. Лене «Ірреволюція» (або проаналізуйте роман «Мереживниця»).

21. П. Модіано як майстер поетичної психологічної прози. Проаналізуйте проблем історичної та особистісної пам'яті в романі «Вілла “Смуток”».

22. Покоління «мінімалістів» у французькій літературі 1980-90-х років (Ж. Ешноз, Ж.-Ф. Туссен та ін.). Сприйняття історії як «читання знаків» у творчості П. Кіньяра. Проаналізуйте роман «Усі ранки світу» як постмодерністський текст.

23. Жанрова форма «роману-сповіді» у творчості Ж.-М. Леклезію. Розкрийте теми дитинства, самотності, відчуження, подорожі, еміграції в романах письменника («Пустеля» або «Мандрівна зірка»).

24. Французька література межі ХХ-ХХІ століть: основні тенденції розвитку. Охарактеризуйте явище «депресіонізму» та творчість М. Уельбека. Проаналізуйте композицію, проблематику та образи роману «Карта і територія».

25. Розкрийте жанрову поліфонію та проблемно-художній еkleктизм творчості А. Нотомб. Проаналізуйте проблему взаємовідносин Заходу і Сходу в романі «Страх і трепет» (або аналіз роману «Антихриста»).

26. Жанровий синкретизм, інтертекстуальність, поєднання рис елітарної та масової культури у творчості Е.-Е. Шмітта. Покажіть, як відображається філософія та релігія в романі «Оскар і рожева пані».

27. «Компроміс» між постмодернізмом і реалізмом в американській літературі 1980-90-х років. «Південна» традиція в пізній творчості

- В. Стайрона. Розкрийте проблематику та особливості поетики роману «Вибір Софі».
28. Соціально-політична та морально-етична проблематика творчості Дж. Ірвінга. Проаналізуйте інтертекстуальні перегуки та жанрову поліфонію роману «Світ очима Гарпа».
29. Охарактеризуйте творчість Ф. Рота: наскрізні проблеми, особливості поетики. Проблематика, образна система та жанрова своєрідність роману «Людське тавро».
30. Розкрийте риси «магічного реалізму» у романі Т. Моррісон «Пісня Соломона». Покажіть реалізацію традицій афро-американської народної культури в тексті, образну систему роману (або аналіз роману «Кохана»).
31. Риси «південної готики» у творчості К. Маккарті. Проаналізуйте жанр, проблематику та образну систему роману «Старим тут немає місця». (або аналіз роману «Дорога»).
32. Своєрідність постмодерністського методу Д. Делілло. Проаналізуйте роман «Білий шум»: сатира на суспільство споживання, проблема «екології» природи, родинних стосунків та почутті, критика академічного інтелектуалізму, еkleктизм стилю.
33. Особливості поетики романів Ч. Паланіка: мінімалізм, маргіналізація характерів, іронія, чорний гумор. Розкрийте особливості критики споживчої цивілізації в романі «Бійцівський клуб».
34. Постмодерністські стратегії у творчості М. Каннінгема. Охарактеризуйте поліжанровість, фрагментарність наративу, лейтмотиви, інтертекстуальність роману «Години».
35. Дайте загальну характеристику італійському постмодернізму. Покажіть внесок у його розвиток І. Кальвіно та У. Еко. Опишіть своєрідність поетики романів А. Барікко («Море-океан» або «Шовк» – на вибір).
36. Охарактеризуйте «нелінійну» постмодерністську прозу М. Павича. Покажіть співвідношення казки і реальності, історії та сучасності в романі «Хазарський словник».
37. Постмодерністський метод М. Кундери. Розкрийте соціально-політичну та філософську проблематику, інтертекстуальність роману «Нестерпна легкість буття» (або аналіз роману «Безсмертя»).
38. «Магічний реалізм» у літературах Латинської Америки. Своєрідність творчого методу А. Карпент'єра. Проаналізуйте жанровий синкретизм та інтертекстуальність повісті «Концерт бароко».
39. Міфоцентричність латиноамериканського буття у творчості М. Варгаса Льоси. Проаналізуйте роман «Місто і пси»: структуру, проблематику та образну систему.
40. Охарактеризуйте творчий шлях Х. Кортасара. Роман «Гра в класики» як зразок постмодерністського тексту. Розкрийте проблематику та систему персонажів.
41. Творчість Р. Девіса як предтечі канадського постмодернізму. Проаналізуйте проблематику, вияви інтертекстуальності філософсько-магічної «Дептфордської трилогії» (на прикладі роману «П'ятий персонаж»).
42. Розкрийте коло основних проблем, назвіть представників канадської літератури останньої третини ХХ століття. Проаналізуйте роман Д. Коупленда

«Покоління Х» (проблематику, образи, особливості структури, інтертекстуальність).

43. Опишіть своєрідність творчого методу та феміністську спрямованість поезії та прози М. Етвуд. Розкрийте жанрові особливості, структуру, проблематику та образну систему роману «Розповідь Служниці».

44. Явище «мультикультуралізму» в канадській прозі. Проаналізуйте роман М. Ондатже «Англійській пацієнт» як зразок постмодерністського тексту.

45. Покажіть своєрідність постмодерністського методу у творчості Я. Мартела (на прикладі романів «Життя Пі» або «Беатріче та Вергілій»). Охарактеризуйте внесок Е. Манро у розвиток «малої прози».

46. Охарактеризуйте своєрідність творчого методу Кобо Абе. Розкрийте екзистенціальну проблематику та особливості стилю роману «Людина-шухляда».

47. Проаналізуйте основні мотиви прози Харукі Муракамі. Розкрийте жанрову поліфонію, інтертекстуальність, філософічність роману «Полювання на вівець» (або аналіз роману «Норвезький ліс»).

48. Розкрийте своєрідність творчого методу Ж. Сарамого. Проаналізуйте оповідальну структуру, жанр, проблематику та образну систему роману «Сліпота».

49. Основні тенденції розвитку літератур скандинавських країн на межі ХХ-ХХІ століть. Охарактеризуйте постмодерністську естетику у творчості Т. Еггена. Проаналізуйте роман «Декоратор» як варіацію на теми «Парфумера» П. Зюскінда.

50. Повернення до реалістичної традиції у творчості П. Петтерсона. Розкрийте вияви ліризму і психологізму у творчому методі письменника на прикладі роману «Верхи на крадених конях».

51. «Інша проза» та неонатуралізм в російській літературі як вияви художньої системи, опозиційної до соцреалізму. Розкрийте проблематику та поезику драми Л. Петрушевської «Три дівчини у блакитному».

52. Маргіналізація російської історії та людини у літературі межі ХХ-ХХІ століть. Розкрийте проблему російського характеру у творчості В. П'єсуха (на прикладі повісті «Зачарована країна»).

53. Охарактеризуйте жанр антиутопії в російській літературі 1980-2000-х років (від «Острова Крим» В. Аксьонова до «Неповернення» О. Кабакова та «Кись» Т. Толстой).

54. Опишіть внесок В. Пелевіна у розвиток російського постмодернізму. Розкрийте ідейно-художню своєрідність роману «Generation П»: проблематику, образи, особливості стилю.

55. Охарактеризуйте явище нової «нової драми» (естетика, теорія та практика братів Преснякових, І. Виріпаєва та ін.). Проаналізуйте п'єсу І. Виріпаєва «Танець Делі».

56. Російський постмодернізм межі ХХ-ХХІ століть. Своєрідність творчого методу В. Сорокіна. Розкрийте інтертекстуальність та зміст назви повісті «Заметіль».

8.3. Список художньої літератури, обов'язкової для текстуального опрацювання

Німецькомовна література

1. Грасс Г. Моє століття. Цибулина пам'яті. Фотокамера (на вибір).
2. Зюскінд П. Контрабас.
3. Рансмайр. К. Останній світ.
4. Хандке П. Страх воротаря перед пенальті.
5. Єлінек Е. Піаністка.
6. Шлінк Б. Читець.
7. Мюллер Г. Гойдалка дихання.

Література Великобританії

1. Лессінг Д. П'ята дитина. Розщілина (на вибір).
2. Картер А. Кохання. Кривава кімната (на вибір).
3. Барнс Дж. Історія світу у десяти з половиною розділах. Відчуття закінчення.
4. Акройд П. Чаттертон. Лондонські вигадники (на вибір).
5. Свіфт Г. Земля води. Світло дня (на вибір).
6. Байєтт А. С. Володіння.
7. Ішігуро К. Залишок дня. Не відпускай мене (на вибір).
8. Вінтерсон Дж. Пристрасть.
9. Бенкс І. Осина фабрика.
10. Мак'юен І. Спокута.
11. Еміс М. Нічний потяг.
12. Коу Дж. Поки не пішов дощ.
13. Фішер Т. Колекційна річ. Філософи з великої дороги (на вибір).
14. Мантел Х. Вовча зала.
15. Макдонах М. Каліка з острова Інишмаан. Людина-подушка.

Література Франції

1. Турньє М. Лісовий цар. Каспар, Мельхіор і Бальтазар.
2. Лене П. Ірреволюція. Мереживниця (на вибір).
3. Модіано П. Вілла "Смуток".
4. Уельбек М. Елементарні частки. Карта і територія (на вибір).
5. Бегбедер Ф. 99 франків.
6. Кіньяр П. Усі ранки світу.
7. Леклезіо Ж-М. Мандрівна зірка.
8. Шмітт Е. Е. Оскар і рожева пані.
9. Нотомб А. Антихриста. Страх і трепет (на вибір).

Література США

1. Стайрон В. Вибір Софі.
2. Ірвінг Дж. Світ очима Гарпа.
3. Апдайк Дж. Гертруда і Клавдій.
4. Моррісон Т. Пісня Соломона. Кохана (на вибір).
5. Рот Ф. Людське тавро.
6. Маккарті К. Старим тут немає місця. Дорога (на вибір).
7. Паланік Ч. Бійцівський клуб.
8. Делілло Дон. Білий шум.

9. Каннінгем М. Години.

Література Канади

1. Робертсон Д. П'ятий персонаж.
2. Етвуд М. Розповідь Служниці.
3. Ондатже М. Англійський пацієнт.
4. Коупленд Д. Покоління Х.
5. Мартел Я. Життя Пі. Беатріче та Вергілій (на вибір).
6. Манро Е. Оповідання.

Російська література

1. Аксьонов В. Острів Крим.
2. Петрушевська Л. Три дівчини у блакитному.
3. Мақанін В. Кавказький полонений.
4. Кабаков О. Неповерненець.
5. П'єцух В. Зачарована країна.
6. Толста Т. Кись.
7. Пелевін В. Generation П.
8. Сорокін М. Заметіль.
9. Вирипаєв І. Танець Делі.

Література інших країн

1. Маркес Гарсія Г. Осінь патріарха.
2. Варгас Льоса М. Місто і пси.
3. Карпентьєр А. Концерт бароко.
4. Кортасар Х. Гра в класики.
5. Сарамого Ж. Слепота. Двійник (на вибір).
6. Кобо Абе. Людина-шухляда.
7. Муракамі Х. Польовання на вівець. Норвезький ліс (на вибір).
8. Еко У. Празьке кладовище.
9. Барікко О. Море-океан. Шовк (на вибір).
10. Кундера М. Нестерпна легкість буття. Безсмертя.
11. Павич М. Хазарський словник.
12. Петтерсон П. Верхи на крадених конях.
13. Егген Т. Декоратор.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів вищої освіти із дисципліни

Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях та під час екзамену, самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінка **«відмінно» (100 балів)** ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи досконалі знання теоретичного матеріалу і текстів художніх (або критичних) творів, запропонованих до розгляду;
- розв'язує поставлене завдання із залученням історичного, культурного, літературного контексту на синхронічному та діахронічному рівнях;
- демонструє обізнаність із сучасними науковими розвідками з поставлених питань;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- вільно висловлює власні думки, самостійні судження, читацькі спостереження над текстом;
- виявляє творчий підхід при висвітленні поставлених питань;
- будує відповідь послідовно, логічно і правильно.

Оцінка **«відмінно» (95 балів)** ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи досконалі знання теоретичного матеріалу і текстів художніх (або критичних) творів, запропонованих для аналізу;
- розв'язує поставлене завдання із залученням історичного, культурного, літературного контексту на синхронічному або діахронічному рівнях;
- демонструє обізнаність із сучасними науковими розвідками з поставлених питань;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- вільно висловлює власні думки, самостійні судження, читацькі спостереження над текстом;
- відповідь будує послідовно, логічно і правильно.

Допускається 1-2 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

Оцінка **«відмінно» (90 балів)** ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи знання теоретичного матеріалу і текстів творів, запропонованих до розгляду;
- розв'язує поставлене завдання із залученням літературного контексту на синхронічному або діахронічному рівнях;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- висловлює власні думки, самостійні судження, читацькі спостереження над текстом;

- відповідь буде послідовно, логічно і правильно.

Допускається 2-3 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

Оцінка «добре» (**85 балів**) ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає повну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи знання теоретичного матеріалу, текстів художніх творів;
- розв'язує поставлене завдання із залученням літературного контексту на синхронічному або діахронічному рівнях;
- розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- висловлює власні думки, самостійні судження, читацькі спостереження над текстом;
- відповідь буде послідовно, логічно і правильно.

Допускається 3-4 неточності у викладі матеріалу, або під час аналізу тексту, які не призводять до помилкових висновків.

Оцінка «добре» (**80 балів**) ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає правильну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи знання теоретичного матеріалу, текстів художніх творів;
- розв'язує поставлене завдання із залученням літературного контексту (на рівні конкретних паралелей, компаративних прикладів з текстів);
- розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, оперуючи окремими поняттями й термінами;
- висловлює власні думки та самостійні судження;
- відповідь буде послідовно, логічно і правильно.

Допускається неточності у викладі матеріалу, або під час аналізу тексту, які не призводять до помилкових висновків.

Оцінка «добре» (**75 балів**) ставиться, якщо здобувач вищої освіти виявляє такі знання та вміння:

- дає правильну відповідь на питання семінарського заняття або самостійної роботи, демонструючи знання теоретичного матеріалу, текстів художніх творів;
- розв'язує поставлене завдання із залученням літературного контексту (на рівні конкретних паралелей, компаративних прикладів з текстів);
- розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, оперуючи окремими термінами;
- висловлює власні думки, самостійні судження;
- відповідь буде послідовно і правильно.

У відповіді можливі помилки або неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, які не впливають на конкретний зміст.

Оцінка «задовільно» (**70 балів**) ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;
- відповідь неповна, але правильний зміст залишається;
- у відповіді наявні неточності у використанні спеціальної термінології,

помилки у викладі матеріалу, які впливають на конкретний зміст;

- студент має труднощі при аналізі конкретного тексту; спирається більшою мірою на критичний матеріал, майже не залучаючи власне тексти, пропоновані до розгляду на семінарі або самостійній роботі.

- відповідь студента містить мовленнєві помилки.

Оцінка «задовільно» (65 балів) ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;

- відповідь неповна, правильний зміст залишається частково;

- у відповіді наявні неточності у використанні спеціальної термінології,

помилки у викладі матеріалу, які впливають на конкретний зміст;

- студент має труднощі в аналізі конкретного тексту, спирається більшою мірою на критичний матеріал, не залучаючи власне тексти, пропоновані до розгляду на семінарі або самостійній роботі;

- відповідь студента містить мовленнєві помилки.

Оцінка «задовільно» (60 балів) ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково;

- відповідь неповна, що впливає на зміст викладу;

- у відповіді відсутня спеціальна термінологія;

- відповідь містить грубі помилки у викладі матеріалу, які впливають на конкретний зміст;

- студент не спирається на текст, залучаючи лише критичний матеріал;

- відповідь студента містить мовленнєві помилки.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна література

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000: навч. посібник / авт.-упоряд. В. І. Фесенко. Київ: Промінь, 2005. 383 с.
2. Гребенникова Н. С. Зарубежная литература XX век. Москва: ВЛАДОС, 1999. 129 с.
3. Давиденко Г. Й., Чайка О. М., Гричаник Н. І., Кушнерьова М. О. Історія новітньої зарубіжної літератури: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 274 с.
4. Денисова Т. Н. Історія американської літератури XX століття. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
5. Зарубежная литература XX века / Под ред. Л. Г. Андреева. Москва: Высшая школа, 1996. 575 с.
6. Зарубежная литература XX века: учебн. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / В. М. Толмачев, В. Д. Седельник, Д. А. Иванов и др.; под ред. В. М. Толмачева. Москва: Академия, 2003. 640 с.
7. Зарубежные писатели. Библиографический словарь: в 2-х т. Москва: Просвещение, 1997.
8. Зарубіжні письменники: Енциклопедичний довідник: в 2-х т. / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Богдан, 2005-2006.
9. Затонский Д. В. Модернизм и постмодернизм. Харьков: Фолио, 2000. 354 с.
10. История зарубежной литературы XX века / Под ред. Л. Г. Михайловой, Я. Н. Засурского. Москва: Проспект, 2003. 544 с.
11. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.
12. Лейдерман Н. Л., Липовецкий М. Н. Современная русская литература: 1950-1990-е годы: пособие для студентов высших учебных заведений: В 2 т. Москва: Академия, 2003.
13. Пухната С. А., Комаров С. А., Любимцева Л. М. Зарубіжна література доби постмодернізму. Горлівка, 2011. 348 с.
14. Скоропанова И. С. Русская постмодернистская литература. Москва: Флинта: Наука, 2001. 608 с.
15. Современное зарубежное литературоведение. Концепции, школы, термины: энциклопедический справочник. Москва: Интрада – ИНИОН, 1996. 319 с.
16. Черняк М. А. Современная русская литература. Москва: Форум – Сага, 2008. 352 с.
17. Чугунов Д. А. Немецкая литература 1990-х годов: основные тенденции развития: автореферат дисс. ...доктора филол. наук: спец. 10.01.03. «Литература народов стран зарубежья». Воронеж, 2006.
18. Французская литература 1945-1990 / [Редкол.: Н. И. Балашов (отв. ред.)]. Москва: Наследие, 1995. 928 с.
19. Энциклопедический словарь английской литературы XX века / отв. ред. А. П. Саруханян. Москва: Наука, 2005. 541 с.

20. Яценко В. М. История зарубежной литературы второй половины XX века: учебник. Москва : Флинта: Наука, 2012. 309 с.

Інформаційні ресурси

1. Библиотека Гумер – гуманитарные науки: <http://www.gumer.info/>
2. Буквоїд: електронна бібліотека: <http://bukvoid.com.ua/library/>
3. Буквоїд: рецензії: <http://bukvoid.com.ua/reviews/>
4. Літературний акцент: <http://litakcent.com/>
5. Літературний центр: <http://litcentr.in.ua/>
6. Світ літератури: <http://svitliteraturu.com/>
7. <http://julio-cortazar.narod.ru/>
8. <https://magazines.gorky.media/inostran>
9. <http://micheltournament.ru/>
10. http://norge.ru/norsklitteratur_gen/
11. <http://www.ecoumberto.net.ru/>
12. <http://www.fowlesbooks.com/>
13. <http://www.koboabe.net.ru/>
14. <http://www.marquez-lib.ru/>
15. <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-prizes-in-literature/>
16. <http://www.russianbooker.org/>
17. <http://www.suskind.ru/>
18. <http://www.webcitation.org/>